

Louise Weisssová: Celý svůj život zasvětila prosazování evropských hodnot a práv žen (1893–1983)

Novinářka a politička Louise Weisssová měla od 20. let 20. století až do své smrti v roce 1983 významný vliv na francouzskou i mezinárodní politiku. Hluboce ji zasáhly její zkušenosti z polních nemocnic za první světové války. Svůj život zasvětila úsilí o nastolení míru, nejprve prostřednictvím své práce v několika novinách a poté ve svém boji za volební právo žen; byla přesvědčena, že poskytnutí hlasovacího práva ženám by pomohlo zabránit hrozbě druhé světové války. Během ní pomohla zachránit tisíce židovských dětí před nacisty a zapojila se do francouzského odboje. Po válce se přihlásila k evropské myšlence, protože ji vnímala jako jasný protipól hegemonie supervelmocí v období studené války.

V roce 1979 byla ve věku 86 let zvolena do Evropského parlamentu a na jeho zahajovacím zasedání přednesla inaugurační projev. Po její smrti Evropský parlament po Louise Weisssově pojmenoval svou hlavní budovu ve Štrasburku na počest podpory, kterou celý život obětavě věnovala evropským hodnotám.

Louise Weisssová se narodila 25. ledna 1893 v Arrasu, v severofrancouzské oblasti Pas-de-Calais, v době situované v rodině smíšeného, protestantsko-židovského původu. Byla nejstarší z šesti dětí. Její otec, Paul-Louis Weiss byl důlní inženýr a její matka Jeanne byla potomkem významného a vlivného, původně alsaského rodu Javalů.

Jeanne podporovala přání své dcery získat vzdělání a Louise skutečně ve svých studiích vynikala. V roce 1914 úspěšně absolvovala tzv. *agrégation* – zkoušku, podmiňující udělení statusu úředníka ve státní službě. Získala diplom v oboru literatura jak na univerzitě v Paříži, tak v Oxfordu. Pak se ale v jejím životě změnila priority – přišla první světová válka.

Chtěla pomoci své zemi, a tak se vrátila do Francie a v Bretani vybudovala malou vojenskou nemocnici pro zraněné francouzské vojáky a založila domov pro uprchlíky. Poté, co byl válečný konflikt ukončen, se Louise Weisssová přesunula do Švýcarska, kde se starala o bývalé francouzské válečné zajatce, a o tom, jak s nimi bylo zacházeno v německých táborech, napsala článek do novin *Le Radical* pod pseudonymem Louis Lefranc.

Pro Weisssovou představovala novinářina způsob, jak „válčit proti válce“. V té době bylo totiž ve Francii v podstatě vyloučeno, aby ženy vstoupily z politiky. Naproti tomu právě v člancích mohla prezentovat své názory a prosazovat záležitosti, o které jí velmi šlo – mír a rovnost. Ve spolupráci s novinářem a vydavatelem Hyacinthem Philouzem založila v lednu 1918 týdeník *L'Europe Nouvelle*. Ten se brzy stal důležitým a respektovaným časopisem v oblasti mezinárodních vztahů. V roce 1919 se také stala korespondentkou pařížského deníku *Le Petit Parisien*.

I když byla i nadále silným zastáncem míru, její pacifistické smýšlení začalo slábnout ve 30. letech 20. století poté, co se v Německu dostal k moci Hitler. Politika appeasementu zastávaná na půdě Ligy národů vyvolávala ve Weisssově obavy. Začala podporovat použití síly k zajištění míru. V důsledku toho se v roce 1934 vzdala své role v *L'Europe Nouvelle*. Zaměřila se poté na práva žen a zejména na jejich volební právo, jelikož se domnívala, že pokud by ženy mohly volit, pomohlo by to odvrátit nebezpečí války. Vytvořila novou organizaci, *La Femme Nouvelle*, jejímž cílem bylo prosadit volební právo žen.

Vzhledem k tomu, že bylo jasné, že válka s Německem bude nevyhnutelná, začala se – jako jeden z mála novinářů – intenzivně zabývat nacistickou perzekucí politických disidentů a Židů, přičemž využila svého vlivu a přesvědčila tehdejšího francouzského ministra zahraničí Georgese Bonneta, aby stát uvolnil finanční prostředky na vytvoření výboru pro uprchlíky, jehož účelem mělo být pomáhat Židům prchajícím před nacisty. Výbor vznikl v prosinci 1938. Weisssová taktéž pomohla tisícům Židů, kteří po tzv. křišťálové noci prchali z Německa a Rakouska, získat francouzském vízum a několika stům uprchlíků, kteří uvízli na transatlantických parnicích Saint-Louis a Flandre, protože jim USA zamítlo vstup do země, zařídila povolení k přechodnému pobytu ve Francii.

Když však v roce 1940 nacisté Francii obsadili, začala být situace pro ni a její rodinu velmi svízelná a nebezpečná. Její bratr jen o vlásek unikl zatčení v roce 1943, když se objevilo podezření, že se přidal k odboji, a Louise se musela začít skrývat. V té době se zapojila do odboje a v ilegality začala vydávat noviny *La Nouvelle République*.

Po válce Weisssová podnikla téměř desetiletou cestu, při níž projela takřka celý svět. O svých cestách psala články pro ty nejvýznamnější francouzské noviny a časopisy, v nichž akcentovala téma vedoucí úlohy Západu, a zejména Evropy, v prosazování demokratických hodnot po celém světě. Byla přesvědčena, že podpora Evropy přináší účinnou protiváhu americko-sovětskému soupeření za studené války.

V roce 1971 založila [Nadaci Louise Weissové](#), která začala každoročně udělovat cenu osobě nebo instituci, která se nejvíce zasloužila o pokrok ve výzkumu míru a mírových studiích. Mezi oceněnými jsou např. Václav Havel, Helmut Schmidt nebo Simone Weilová.

Vzhledem k tomu, že se v této době výrazně angažovala ve prospěch evropské myšlenky, Weisssová v roce 1979 úspěšně kandidovala ve volbách do Evropského parlamentu, na jehož prvním zasedání ve svých 86 letech pronesla inaugurační projev. V něm všechny Evropany vyzvala, aby se spojili na základě společné kultury, a nikoli pouze na základě sdílených ekonomických zájmů.

Louise Weisssová byla poté poslankyní (a nejstarší členkou) Evropského parlamentu až do roku 1983, kdy ve věku 90 let zemřela. Po její smrti Evropský parlament po Louise Weissové pojmenoval svou hlavní budovu ve Štrasburku – jako výraz uznání podpory, kterou celý život obětavě věnovala evropským hodnotám.

Louise Weisssová ve Štrasburku v roce 1981 se svým kolegou, europoslancem Pierrem Pflimlinem.